

Motion till riksdagen
2025/26:3173

av **Nooshi Dadgostar m.fl. (V)**

Utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen anvisar anslagen för 2026 inom utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

Anslagsfördelning

Tabell 1 Anslagsförslag för 2026 för utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur

Tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Naturvårdsverket	787 432	19 000
1:2 Miljöövervakning m.m.	407 714	95 000
1:3 Åtgärder för värdefull natur	1 803 335	1 406 000
1:4 Sanering och återställning av förorenade områden	813 818	300 000
1:5 Miljöforskning	93 825	±0
1:6 Kemikalieinspektionen	340 325	30 000
1:7 Avgifter till internationella organisationer	329 431	±0
1:8 Åtgärder för minskade kväveutsläpp till luft i jordbrukssektorn	100 000	±0
1:9 Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	336 986	±0
1:10 Klimatanpassning	89 500	100 000
1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö	1 388 565	200 000
1:12 Insatser för internationella klimatinvesteringar	163 450	±0
1:13 Internationellt miljösamarbete	57 400	±0
1:14 Skydd av värdefull natur	1 185 500	1 843 000
1:15 Havs- och vattenmyndigheten	373 373	70 000
1:16 Klimatinvesteringar	4 490 000	2 510 000
1:17 Klimatpremier	2 703 000	1 000 000
1:18 Industriklivet	653 000	±0

Anslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:19 Åtgärder för ras- och skredsäkring längs Göta älv	115 000	±0
1:20 Driftstöd för bio-CCS	1 714 000	±0
1:21 Åtgärder inom ramen för den sociala klimatfonden	400 000	±0
2:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande	139 279	8 000
2:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning	1 140 408	±0
99:2 Regionala medborgarråd för klimatet	±0	75 000
99:3 Klimatanpassade och gröna städer	±0	350 000
99:4 Statligt stöd för rening av PFAS till de värst drabbade kommunerna	±0	250 000
99:5 Skydda de fjällnära skogarna	±0	1 843 000
Summa	19 625 341	10 099 000

Anslag 1:1 Naturvårdsverket

På grund av bristande förvaltningsanslag de senaste två åren varslade Naturvårdsverket i februari 2024 om uppsägning av 65 anställningar. Myndigheten har signalerat att de inte har täckning för de kostnader som avser tillsyn och tillståndsprövning. Inte minst har tillståndsansökningar ökat betydligt de senaste åren för gränsöverskridande avfalls-transporter. De kommande åren kommer även takten i utvecklingsarbetet att öka så att miljötillståndsprövningen effektivt bidrar till den gröna omställningen. Klimat-omställningen innebär att många verksamheter kommer att behöva söka nya eller ändrade miljötillstånd. Naturvårdsverket behöver även ytterligare resurser för att möjliggöra enklare miljörapportering för företagen och för att stärka arbetet för producentansvar och genomförande av cirkulär ekonomi. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget för detta ändamål jämfört med regeringen med 54 miljoner kronor 2026.

Regeringen föreslår satsningen Effektiva miljötillstånd för ny kärnkraft – paket med 35 miljoner kronor 2026. Vänsterpartiet avvisar satsningen på ny kärnkraft. Vänsterpartiet föreslår en minskning av anslaget för detta ändamål med 35 miljoner kronor 2026.

Vänsterpartiet avvisar även regeringens satsning på ny myndighet för miljöprövning under åren 2027 och 2028.

Sammantaget föreslår Vänsterpartiet en ökning av anslaget med 19 miljoner kronor jämfört med regeringen 2026.

Anslag 1:2 Miljöövervakning m.m.

Minskade anslag för miljöövervakning har uppmärksamats av såväl akademien som miljöorganisationer. Miljöövervakning är grunden för effektivt miljöarbete och nödvändigt som underlag för åtgärder för människor och natur. Ökat anslag krävs enligt Naturvårdsverket då resurser till miljömålsuppföljning har minskat och kvaliteten på vissa internationella rapporteringar har försämrats. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget för generell miljöövervakning jämfört med regeringen med 27 miljoner kronor 2026.

Sveriges akvatiska övervakning uppfyller i dagsläget inte gällande lagstiftning. EU-kommissionen har vid ett flertal tillfällen pekat på svagheter i övervakningen och krävt förbättring. Om miljöövervakningen inte tillhandahåller ett tillräckligt beslutsunderlag så att väl avvägda beslut kan fattas i förvaltningen, riskerar i slutändan miljön att bli lidande enligt Havs- och vattenmyndigheten. Därför finns det behov av en förstärkt finansiering inom flera övervakningsområden som exempelvis miljögifter, fiskbestånd och biologisk mångfald. Regeringens satsning med 20 miljoner kronor 2026 för övervakning av havs- och vattenmiljöer är otillräcklig för att motsvara de stora behoven. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget för övervakning av havs- och vattenmiljöer jämfört med regeringen med 58 miljoner 2026.

Regeringen och Sverigedemokraterna har tidigare dragit ned stödet till miljöorganisationer med 10 miljoner per år. Nu föreslår man höjning av anslaget med 4 miljoner till miljöorganisationer men begränsar det till miljöorganisationer som arbetar med nedskräpning. Vänsterpartiet välkomnar stöd till miljöorganisationer som arbetar med nedskräpning men anser att stöd även bör ges till miljöorganisationer som gör andra miljöinsatser i linje med våra antagna klimat- och miljömål. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget för detta ändamål jämfört med regeringen med 10 miljoner kronor för 2026.

Sammantaget föreslår Vänsterpartiet en ökning av anslaget med 95 miljoner kronor jämfört med regeringen 2026.

Anslag1:3 Åtgärder för värdefull natur

Betydande förstärkningar krävs av anslaget för att nå nationella miljömål och EU:s ambitioner för naturvård och biologisk mångfald till 2030. År 2023 halverades nästan anslaget som fortsatt är på låg nivå och betydande kraftiga förstärkningar behövs. Anslaget finansierar åtgärder över hela landet och har en avgörande betydelse för Sveriges möjligheter att bevara och restaurera naturvärden samt tillgängliggöra upplevelsevärden, genom bl.a. vandringsleder, i skyddad natur och bidra till minskade klimatutsläpp. Åtgärderna ger också sociala och ekonomiska effekter då de skapar sysselsättning. År 2022 beräknades anslaget ge en sysselsättningseffekt på 2 400 årsarbetskrafter väl fördelade över hela landet. Anslaget stärker även möjligheterna att vara verksam på landsbygden då det innefattar bl.a. ersättning för restaurering av naturbetesmarker, slåtterängar och myrslätter. Med vårt förslag på anslag kan naturbetesmarker restaureras i ökad takt enligt tidigare rekommendationer från Naturvårdsverket och Jordbruksverket. Ökat anslag är även nödvändigt för att stärka arbetet för att bevara hotade arter och mer intensivt bekämpa invasiva främmande arter. Många arter är på väg att försvinna för alltid och läget är allvarligt även i Sverige, vilket bekräftas i uppföljningen av miljömålen och den fördjupade utvärderingen.

Vänsterpartiets satsning rymmer även årlig satsning på 30 miljoner för samordnare för biologisk mångfald i odlingslandskapet enligt tidigare förslag från Naturvårdsverket. Ökade anslag stärker även förutsättningarna och attraktiviteten för Sveriges nationalparker som är viktiga besöksmål och för naturturism. Om inte ökad finansiering ges till anslaget sker inte heller några nya lokala och kommunala naturvårdsprojekt (s.k. LONA-projekt) förutom de som följer av våtmarkssatsning, enligt Naturvårdsverket. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget för detta ändamål jämfört med regeringen med 1 081 miljoner kronor för 2026.

Att restaurera våtmarker och återvåta torvmarker ger många vinster för miljön och klimatet. Genom att binda kol i våtmarker kan utsläppen av växthusgaser minska. Att anlägga våtmarker har även stor betydelse för den biologiska mångfalden då stora delar av landet tidigare dikats ut. Våtmarker stärker även landskapets skydd mot torka, översvämning och brand, vilket är av stor betydelse ur klimatanpassningsperspektiv. Våtmarker bidrar även till att minska övergödningen. Vänsterpartiet vill därför öka satsningar på återskapande av våtmarker och genomföra dessa långsiktigt. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget för detta ändamål jämfört med regeringen med 325 miljoner kronor 2026.

Sammantaget föreslår Vänsterpartiet en ökning av anslaget med 1 406 miljoner kronor jämfört med regeringen 2026.

Anslag 1:4 Sanering och återställning av förorenade områden

Miljögifter i marken och i vattnet innebär stora negativa effekter och kostnader för samhället om det inte åtgärdas. Sanering och återställning av förorenade områden är en förutsättning för att bekämpa miljöhot och värna människors hälsa. Åtgärder för att bl.a. minska spridningen av PFAS från förorenade områden måste vidtas för att minska föroreningar på dricksvattnet. De nya dricksvattengränsvärden för PFAS som träder i kraft 2026 ställer höga krav på Sveriges dricksvattenproducenter. Genom att sanera fler områden kan redan exploaterad mark i ökad utsträckning användas för t.ex. bostadsbyggande. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget med 300 miljoner kronor jämfört med regeringen 2026.

Anslag 1:6 Kemikalieinspektionen

Vi vill se ett ökat anslag för att återuppta Kemikalieinspektionens arbete med en handlingsplan för en giftfri vardag. Arbetet avslutades 2020. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget för detta ändamål jämfört med regeringen med 30 miljoner kronor 2026.

Anslag 1:10 Klimatanpassning

Vänsterpartiet motsätter sig regeringens neddragning av medel till länsstyrelserna och MSB under mandatperioden som går genom anslaget. Anslaget används för statsbidrag till förebyggande och kunskapshöjande insatser, utredningar, samordning och planer för att begränsa samhällets sårbarhet till följd av klimatförändringarna. Vi föreslår i motsats till regeringen en utökad satsning för att stärka länsstyrelserna och MSB i detta arbete. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget för detta ändamål jämfört med regeringen med 100 miljoner kronor 2026.

Anslag 1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö

Ökat anslag för insatser och åtgärder för att förbättra, bevara, planera, restaurera och skydda havs- och vattenmiljöer. Anslaget får även användas för statsbidrag och medfinansiering av EU-medel. Anslaget får användas för en rad åtgärder som minskar

belastningen på våra hav och vattenmiljöer. Åtgärderna kan exempelvis minska övergödning, mikroplaster och läkemedelsrester. Våra hav som ekosystem (i synnerhet Östersjön) är under stor press av mänsklig påverkan och ytterligare åtgärder behövs för att värna vår tillgång till dricksvatten av hög kvalitet. Vår satsning rymmer även satsning på lokala åtgärdssamordnare för att öka takten i arbetet med att minska övergödningen och nå våra miljömål med 80 miljoner per år (enligt Övergödningsutredningens förslag) genom lokala havs- och vattenåtgärder som till exempel våtmarker. Stödet ska genomföras genom utökad satsning på LOVA (lokala vattenvårdsprojekt). Förordningen som styr LOVA bör förändras så att även satsningar som stärker rovfiskbestånden blir egen åtgärdskategori och satsningar från kommuner och föreningar bör ges ökat utrymme. Ökat anslag behövs även kommande år för stärkt statligt stöd till kommunernas arbete med att kalka vattendrag för att motverka försurning. Dessa åtgärder gynnar såväl fisketurismen på landsbygden som arbetet för hotade arter. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget för detta ändamål jämfört med regeringen med 200 miljoner kronor 2026.

Anslag 1:14 Skydd av värdefull natur

Skydd av värdefull natur är en förutsättning för att uppnå krav inom EU och globala åtaganden för biologisk mångfald. Klimatkrisen och artkrisen måste mötas gemensamt. Biologisk mångfald med ekosystem i balans är en förutsättning för vårt liv på jorden. FN:s klimatpanel konstaterade i en rapport (april 2022) att åtgärder för att bevara ekosystem dessutom är ett förhållandevis billigt sätt att minska utsläppen. Skydd och restaurering av naturliga ekosystem erbjuder stora möjligheter genom att ta upp och låsa in koldioxid från atmosfären.

EU har satt upp ett mål om att rättsligt skydda minst 30 procent av landytan samt 30 procent av havsområdet till 2030. De kolrika system som kan ges skydd genom dessa anslagsmedel är även enligt Naturvårdsverket betydelsefulla för att Sverige ska leva upp till åtaganden enligt LULUCF (dvs. att öka nettoupptaget av koldioxid i skog och mark).

Om inte anslaget kraftigt ökas riskerar höga naturvärden förloras genom avverkning. Många markägare riskerar att komma i kläm då de inte kan få ersättning för att skogen skyddas trots att de är överens med länsstyrelsen om formellt skydd. Enligt Naturvårdsverket är skogsägarnas intresse för att formellt skydda sina värdefulla skogar också mycket stort. Naturvårdsverket hade redan i oktober 2024 in-tecknat hela årets anslag för områdesskydd.

Utifrån regeringens utfästelser till EU-kommissionen, ska Sverige under perioden 2026–2030 formellt skydda ytterligare cirka 159 000 hektar skog. Medlen som ställs till förfogande för det formella skyddet behöver enligt Naturvårdsverket öka betydligt över tid om det ska bli möjligt att nå dessa utfästelser. Utöver den fjällnära regionen finns stort behov av att skydda natur genom naturreservat och nationalparker i hela landet. Vår föreslagna höjning av detta anslag riktar sig till skydd av natur utanför den fjällnära regionen. För att långsiktigt formellt skydda den fjällnära skogen föreslår vi nedan att ett separat nytt anslag införs.

Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget för detta ändamål jämfört med regeringen med 1 843 miljoner kronor 2026.

Anslag 1:15 Havs- och vattenmyndigheten

Vänsterpartiet föreslår ökat anslag för att myndigheten ska kunna genomföra sitt uppdrag. Vänsterpartiet föreslår ökat anslag för detta ändamål jämfört med regeringen med 50 miljoner kronor 2026.

Vi föreslår ökat anslag till Havs- och vattenmyndigheten för fler kontroller för att beivra illegalt ålfiske samt fler fiskerikontroller av yrkesfisket i sin helhet. Ålen är klassad som akut hotad i Sverige. Sedan 1950-talet har mer än 99 procent av beståndet av glasålar (ålyngel) vid Europas kuster försvunnit. Det är därför av allra största vikt att ålfisket regleras på ett kraftfullt sätt. Sedan 2007 råder ett generellt förbud mot att fiska ål och endast den som har särskilt tillstånd från Havs- och vattenmyndigheten får fiska arten. I dag finns 148 personer som har tillstånd att fiska ål. Utöver det legala fisket i Sverige på ål finns även illegalt fiske. De senaste fem åren har HaV:s fiskekontrollanter tagit upp och förverkat över tusen illegala ålryssjor. Så länge det finns legalt fiske på ål så försvåras även kontrollen av försäljning av illegal ål och varje år beslagtas hundratals olagliga ålfiskeredskap i svenska vatten. Vänsterpartiet vill införa ett totalförbud mot ålfiske men anser att det även krävs ytterligare åtgärder för att minska det illegala ålfisket. Vänsterpartiet föreslår ökat anslag för detta ändamål jämfört med regeringen med 20 miljoner kronor 2026.

Sammantaget föreslår Vänsterpartiet en ökning av anslaget med 70 miljoner kronor jämfört med regeringen 2026.

Anslag 1:16 Klimatinvesteringar

Klimatklivet är statens bredaste investeringsstöd för att minska koldioxidutsläppen och för att påskynda utbyggnaden av laddinfrastruktur. Klimatklivet bör förstärkas och förlängas för att staten fortsatt ska möjliggöra företagens behov av stöd för en grön omställning även efter 2030. Regeringen bedömer att Klimatklivet bör förlängas endast t.o.m. 2030. Vänsterpartiet anser att Klimatklivet bör förlängas till 2035 och att anslagsnivån för 2026 bör uppgå till 7 miljarder kronor för att möjliggöra vår nationella omställning. Bemyndiganderamen för anslaget bör även därför kraftigt höjas för anslaget. Näringslivet behöver långsiktiga och förutsägbara förutsättningar och omställningen kräver stora investeringar. En förutsättning för att kunna använda anslaget på ett effektivt sätt är att det finns möjlighet att teckna avtal om fleråriga projekt. På så sätt kan fler stora långsiktiga och effektiva klimatinvesteringar komma till stånd. Klimatklivet stödjer redan i dag de investeringar som ger mest klimatnytta per investeringskrona. Ungefär 80 procent av de ekonomiska medel som ges går till företagen. Naturvårdsverket har själva konstaterat att det finns möjlighet att öka andelen åtgärder som utöver klimatnytta även bidrar till försörjningstrygghet.

För att möjliggöra ytterligare minskade utsläpp från transportsektorn behövs en intensifiering gällande utbyggnad av laddinfrastruktur och infrastruktur för vätgas. Inom Klimatklivet ges stöd till publik laddinfrastruktur och laddning av tunga fordon. Klimatklivet ger vid sidan av elektrifieringen även stöd för omställning av transportsektorn med nya bränslen som grön vätgas, elektrobränslen och hållbara drivmedel. Förutom att detta minskar utsläppen så stärker det vår nationella tillgång och självförsörjning på drivmedel. Klimatklivet har genom åren gett omfattande stöd för nya anläggningar för ökad produktion av biogas. Detta har tidigare mest använts inom transportsektorn men

användningen ökar nu inom industrin som söker den som ersättning för importerad fossilgas.

Ökade anslag för Klimatklivet ger även möjligheter för jordbrukssektorn. Hit hör el från biogasproduktion, konvertering av spannmålstorkar, produktion av biokol samt elektrifiering av arbetsfordon och anläggningar. Ett statligt investeringsstöd inom jordbruket är nödvändigt för omställningen och gör jordbruket bättre rustat för ökande priser på insatsvaror som drivmedel och energi.

Vänsterpartiet vill med ökade anslag för Klimatklivet även förstärka Klimatklivets stöd till satsningar på ökad resurseffektivitet och cirkulär ekonomi. IPCC lyfter i sin sjätte utvärderingsrapport behovet och att dessa åtgärder tillhör de med lägst åtgärds-kostnad för industrins klimatomställning. Inom EU pågår arbete för skärpt reglering för en mer cirkulär ekonomi. Det kommer förmodligen att få stor påverkan på olika produkter, värdekedjor och materialflöden både när det gäller utsläpp av växthusgaser, resurseffektivitet och en rad andra hållbarhetsaspekter. Sverige är bland de ledande länderna inom EU när det gäller innovationer på miljöområdet men ligger lägre än genomsnittet i EU när det gäller resurseffektivitet. Sverige måste enligt Vänsterpartiets uppfattning intensifiera arbetet för ökad resurseffektivitet och cirkulär ekonomi. Vänsterpartiet föreslår ökat anslag för detta ändamål jämfört med regeringen med 2 510 miljoner kronor 2026.

Anslag 1:17 Klimatpremier

Regeringen har beslutat att förlänga skrotningspremien (till 31 oktober 2025) och utöka den till 25 000 kr (tidigare 10 000 kr). Det är steg i rätt riktning och i linje med vad Vänsterpartiet tidigare föreslagit. Men vi anser att premien bör förlängas ytterligare för att gälla även under 2026 samt att den bör utformas bredare och rättvist så att fler kan använda den. Trafikanalys bedömer att villkoret att köpa en ny eller begagnad elbil undergräver syftet att fasa ut äldre bilar med förbränningsmotorer. Genom att villkora premien mot köp av elbil begränsar man incitamenten till att gälla hushåll med tillräckliga medel för att köpa en elbil.

Vänsterpartiet delar kritiken från ett flertal remissinstanser och anser att skrotningspremien bör utformas så att den blir mer rättvis och breddas till att fler människor kan ställa om till transporter med lägre klimatpåverkan. Premien bör även gälla skrotning av lätt lastbil, husbil, arbetsfordon och motorcyklar. Det bör även vara möjligt använda premien för att köpa biogasbil. Premien bör även vara möjlig att söka för såväl kommuner som företag. En premie på 10 000 kr bör även utgå till den som skrotar sin gamla bil (minst 15 år gammal) och istället köper kollektivtrafikkort alternativt elcykel eller abonnemang för bildelning. Vänsterpartiet föreslår att anslaget utökas jämfört med regeringen för detta ändamål med 500 miljoner kronor 2026.

Vänsterpartiet föreslår ökat anslag för att stärka omställningen till fler elbussar. Anslaget införs i syfte att införa en premie på 30 procent av inköpspriset för kollektivtrafikmyndighetens inköp av elbussar, inkluderande även stadsbussar. Samt för höjd premie till 50 procent av mellanskillnaden mellan en elbuss och närmast jämförbara diesalbuss för trafikföretags inköp av elbussar. Vänsterpartiet föreslår ökat anslag för detta ändamål jämfört med regeringen med 500 miljoner kronor 2026.

Sammantaget föreslår Vänsterpartiet en ökning av anslaget med 500 miljoner kronor jämfört med regeringen 2026.

Anslag 2:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande

För att Klimatpolitiska rådet ska fungera i sin viktiga roll krävs ökade anslag. Vänsterpartiet föreslår ökat anslag för detta ändamål jämfört med regeringen med 8 miljoner kronor 2026.

99:2 Nytt anslag: Regionala medborgarråd för klimatet

Våren 2024 genomfördes Sveriges första nationella medborgarråd om klimatet. Deltagarna fick ta del av forskningen och diskutera och föreslå lämpliga åtgärder för att minska utsläppen. Deltagarna valdes slumpvis och speglade befolkningen.

Medborgarråd om klimatet var en del av forskningsprogrammet Fairtrans. Projektet genomfördes i samarbete mellan Stockholms universitet, Högskolan i Gävle, Uppsala universitet, Lunds universitet och IVL Svenska Miljöinstitutet. Fairtrans finansieras av Mistra och Formas, med delfinansiering av medborgarrådet från European Climate Foundation och EU Horizon. Förslagen presenterades för såväl regeringen som oppositionen.

Vänsterpartiet vill med förslaget att staten ger länsstyrelserna ekonomiskt stöd för att kontinuerligt genomföra regionala medborgarråd baserat på dessa erfarenheter. Naturvårdsverket bör vara värmyndighet och fördela medel till länsstyrelserna. Detta för att stärka acceptansen och det demokratiska inflytandet för en rättvis klimatomställning. De förslag på åtgärder som deltagarna enas om bör presenteras som bilaga till Naturvårdsverket underlag som tas fram inför varje regeringens klimathandlingsplan vart fjärde år. Vänsterpartiet avsätter 75 miljoner kronor för detta 2026.

99:3 Nytt anslag: Klimatanpassade och gröna städer

Vänsterpartiet vill införa ett statligt stöd till kommuner för klimatanpassade och gröna städer. Stödet ska ges för utveckling av befintlig stadsgrönska samt etablering av stadsgrönska för att främja dagvattenhantering och biologisk mångfald. Anslaget ska bl.a. möjliggöra statlig medfinansiering åtgärder för att omvandla hårdgjorda ytor genom att anlägga vattenfördröjande åtgärder som växtbäddar. Stödet möjliggör därmed även stöd för stadsnära odling i närmiljön. Gemensamt för åtgärderna är att de ska främja klimatanpassning samt miljö kvalitetsmålen God bebyggd miljö och Ett rikt växt- och djurliv. Vänsterpartiet avsätter 350 miljoner kronor för detta 2026.

99:4 Nytt anslag: Statligt stöd för rening av PFAS till de värst drabbade kommunerna

Vänsterpartiet föreslår ett nytt anslag för statlig medfinansiering till reningsteknik i kommuner där dricksvattnet har halter av PFAS som överskrider det hälsobaserade riktvärdet från Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet. PFAS är en grupp mycket svårnedbrytbara ämnen som sedan 50-talet använts till en rad olika ändamål. Dessa kemikalier finns spridda över hela jordklotet och så gott som alla människor har PFAS i sitt blod. Främsta källan är mat och dryck, eftersom naturen är förorenad av PFAS. Nya rön visar att PFAS-ämnen ger negativa hälsoeffekter redan vid mycket låga

halter, som är vanligt förekommande i blodet på Sveriges befolkning. Samtidigt visar ett flertal kartläggningar att dricksvattnet på flera orter i Sverige innehåller så höga halter av PFAS att befolkningen riskerar att få i sig mer än vad Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet (EFSA) anser vara säkert. På EU-nivå förbereds nu ett förbud mot alla PFAS-ämnen, men det kommer inte att lösa problemet med de höga halterna som redan finns i svenska dricksvattentäkter. För att skydda befolkningen i drabbade områden behövs även andra insatser här och nu. Att installera kolfilter eller investera i annan reningsteknik är dock mycket kostsamt för vattenverken, varför staten behöver avsätta pengar till kommunerna för åtgärder som säkerställer ett rent dricksvatten. Vänsterpartiet avsätter 250 miljoner kronor för detta 2026.

99:5 Nytt anslag: Skydda de fjällnära skogarna

Vänsterpartiet anser att de stora sammanhängande fjällnära naturskogarna långsiktigt bör skyddas genom formellt skydd. Besöksnäringen är den snabbast växande näringen i världen och potentialen i framtiden för friluftsliv och naturturism i den fjällnära regionen bedöms som stor.

Biologisk mångfald med ekosystem i balans är en förutsättning för vårt liv på jorden. FN:s klimatpanel konstaterade i en rapport (april 2022) att åtgärder för att bevara ekosystem dessutom är ett förhållandevis billigt sätt att minska utsläppen. Skydd och restaurering av naturliga ekosystem erbjuder stora möjligheter genom att ta upp och låsa in koldioxid från atmosfären. Att skydda de återstående fjällnära skogarna som idag saknar långsiktigt skydd är ett effektivt sätt att möta klimat- och naturkrisen. Utifrån regeringens utfästelser till EU-kommissionen, ska Sverige under perioden 2026–2030 formellt skydda ytterligare cirka 159 000 hektar skog. Medlen som ställs till förfogande för det formella skyddet behöver enligt Naturvårdsverket öka betydligt över tid om det ska bli möjligt att nå dessa utfästelser. För att långsiktigt formellt skydda den fjällnära skogen föreslår Vänsterpartiet ett nytt anslag som riktar sig till detta ändamål och som ska administreras genom Naturvårdsverket. Vänsterpartiet avsätter 1 843 miljoner kronor för detta 2026.

Nooshi Dadgostar (V)

Andrea Andersson Tay (V)

Tony Haddou (V)

Andreas Lennkvist Manriquez (V)

Vasiliki Tsouplaki (V)

Samuel Gonzalez Westling (V)

Lotta Johnsson Fornarve (V)

Isabell Mixter (V)

Kajsa Fredholm (V)